ML IMPACT CONSULTING

Analys av ungas entreprenörskap i Skåne

Inom ramen för EU-projektet Entrepreneurial Cities

URBACT

Co-funded by the European Union
Interreg

Länsstyrelsen Skåne

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING **3**
ENGLISH SUMMARY **4**
1 UPPDRAG OCH METOD **6**
1.1 UPPDRAGETS SYFTE OCH AVGRÄNSNING 6
1.2 METOD OCH UNDERLAG 6
2 UNGAS ENTREPRENÖRSKAP I SKÅNE – NULÄGESBILD **7**
2.1 AKTÖRER OCH INSATSER LÄNGS UTBILDNINGSKEDJAN 7
2.2 OMFATTNING OCH MÖNSTER I UNGAS ENTREPRENÖRSKAP 9
2.3 KARTLÄGGNING AV OLIKA TYPER AV INSATSER 10
3 ETT STÖDSYSTEM MED MÅNGA AKTÖRER OCH VÄXANDE SAMVERKAN **12**
3.1 STYRKOR OCH FUNGERANDE STRUKTURER 12
3.2 GLAPP OCH UTVECKLINGSMÖJLIGHETER 13
4 UNGA TJEJER OCH ENTREPRENÖRSKAP **16**
5 GODA EXEMPEL OCH LÄRDOMAR **17**
6 PRIORITERADE VÄGAR FRAMÅT **19**
BILAGA 1 INTERVJUPERSONER **22**
BILAGA 2 AKTÖRER OCH STÖDINSATSER **23**

Sammanfattning

Denna rapport ger en översiktlig lägesbild av stödet för ungas entreprenörskap i Skåne. Kartläggningen omfattar insatser från grundskolan till högre utbildning och vidare mot idéutveckling, rådgivning och företagande. Underlaget består av dokumentstudier, tillgänglig statistik, en genomgång av samtliga skånska kommuners webbplatser samt sex intervjuer med aktörer som representerar olika delar av stödstrukturen. Rapporten är inte en heltäckande kartläggning eller en effektutvärdering.

Skåne har en bred bas av aktörer och insatser. Ung Företagsamhet har en central roll i skolan, medan kommuner, civilsamhällesorganisationer, universitet och företagsfrämjande aktörer erbjuder bland annat sommarlovsentreprenörskap, coachning, nätverk, ekonomiskt stöd och hjälp att utveckla idéer. Insatserna fyller olika funktioner längs utbildnings- och utvecklingskedjan. För yngre målgrupper kombineras entreprenörskap ofta med arbetsmarknadskunskap, personlig utveckling och träning i initiativförmåga, kreativitet och samarbete. För äldre unga med en mer utvecklad idé förskjuts stödet mot kunder, finansiering, affärsmodell, organisering och, när det är aktuellt, företagsstart.

Bland styrkorna finns en bred syn på entreprenörskap, praktiskt lärande och flera etablerade arbetssätt. Aktörerna kompletterar i huvudsak varandra, och Region Skånes återkommande samverkansmöten har förbättrat deras kännedom om varandras verksamheter och möjligheterna att hänvisa unga vidare. Ekonomisk ersättning i vissa sommar- och studentinsatser kan dessutom sänka trösklarna till deltagande.

Samtidigt är tillgången till stödet inte likvärdig. Skolornas arbete varierar mellan kommuner, skolor och utbildningsprogram och är ofta beroende av lokala prioriteringar, skolledning och enskilda lärares förutsättningar. Övergångarna mellan insatser fungerar i vissa fall, men bildar ännu inte en tydlig och sammanhängande väg ur den ungas perspektiv. Stödet är inte heller alltid tillräckligt synligt och begripligt för målgruppen. Korta finansieringsperioder försvårar kontinuitet, medan vissa utbildningsformer och unga som inte själva söker sig till det etablerade stödsystemet är svagare integrerade. Uppföljningen visar främst deltagande och genomförda aktiviteter, men ger mindre kunskap om hur unga går vidare mellan olika stöd och mot fortsatt idéutveckling, arbete eller företagande.

Rapportens underlag ger inte stöd för en generell bild av att tjejer är svåra att nå eller saknar intresse för entreprenörskap. Tjejer deltar aktivt i flera insatser och är i vissa sammanhang väl representerade i ledande roller. Däremot saknas jämförbar kunskap om i vilken utsträckning de går vidare till fortsatt idéutveckling, rådgivning och företagande. Fokus bör därför inte enbart ligga på att rekrytera fler tjejer, utan också på att följa och stärka deras fortsatta väg. Breda, inkluderande insatser och riktade insatser kan här fylla olika och kompletterande funktioner.

Rapporten pekar ut fem prioriterade vägar framåt:

1. Bygg vidare på den regionala samverkan och stärk övergångarna.
2. Ge fler unga en tidig och likvärdig grund genom skolan.
3. Skapa större kontinuitet i finansiering och uppdrag.
4. Följ och stärk tjejers fortsatta väg.
5. Fördjupa näringslivets medverkan.

Den samlade slutsatsen är att Skåne inte i första hand behöver fler fristående insatser. Utvecklingsmöjligheten ligger i att göra den befintliga strukturen mer sammanhängande, långsiktig, synlig och tillgänglig för unga, så att fler kan hitta rätt stöd och gå vidare när deras behov förändras.

English summary

This report provides an overview of the support available for young people's entrepreneurship in Skåne. The mapping covers initiatives from primary and secondary education through higher education and onwards to idea development, business support and entrepreneurship. The study is based on document reviews, available statistics, a review of the websites of all municipalities in Skåne, and six interviews with organisations representing different parts of the support structure. It is not intended as a comprehensive mapping or an impact evaluation.

Skåne has a broad base of organisations and initiatives. Junior Achievement Sweden (Ung Företagsamhet) plays a central role in schools, while municipalities, civil society organisations, universities and business support organisations provide, among other things, summer entrepreneurship programmes, coaching, networks, financial support and assistance with idea development. The initiatives fulfil different functions along the education and development pathway. For younger participants, entrepreneurship is often combined with career and labour market awareness, personal development and the development of initiative, creativity and collaboration skills. For older young people with a more developed idea, the support increasingly focuses on customers, financing, business models, organisation and, where relevant, starting a business.

Key strengths include a broad understanding of entrepreneurship, practical learning and several established approaches. The organisations mainly provide complementary forms of support, and Region Skåne's recurring coordination meetings have improved their knowledge of each other's activities and their ability to refer young people to appropriate support. Financial compensation provided by some summer and university initiatives can also reduce barriers to participation.

However, access to support is not equal across Skåne. The extent to which entrepreneurship is integrated into education varies between municipalities, schools and study programmes and often depends on local priorities, school leadership and the capacity of individual teachers. Transitions between initiatives work in some cases but do not yet form a clear and coherent pathway from the perspective of young people. The available support is also not always sufficiently visible or easy for the target group to understand. Short funding cycles make continuity more difficult, while some forms of education and young people who do not actively approach the established support system are less clearly integrated. Existing monitoring mainly captures participation and completed activities, while providing less information about how young people progress between different forms of support and onwards to further idea development, employment or entrepreneurship.

The evidence reviewed does not support a general conclusion that girls are difficult to reach or lack interest in entrepreneurship. Girls participate actively in several initiatives and are, in some settings, well represented in leadership roles. However, comparable information is lacking on the extent to which they progress to further idea development, business support and entrepreneurship. The focus should therefore not only be on recruiting more girls, but also on monitoring and strengthening their continued progression. Broad, inclusive initiatives and targeted initiatives can play different and complementary roles in this respect.

The report identifies five priority directions:

1. Build on regional coordination and strengthen transitions between initiatives.
2. Give more young people early and equal access through the education system.
3. Create greater continuity in funding and mandates.
4. Monitor and strengthen girls' continued progression.
5. Deepen the involvement of the business community.

The overall conclusion is that Skåne does not primarily need more stand-alone initiatives. The main opportunity lies in making the existing support structure more coherent, long-term, visible and accessible to young people, enabling more of them to find the right support and progress as their needs change.

1 Uppdrag och metod

1.1 Uppdragets syfte och avgränsning

Länsstyrelsen Skåne har, tillsammans med partners i Portugal, Polen, Tjeckien, Italien, Finland, Bosnien och Ukraina, beviljats medel från EU:s URBACT-program för projektet Entrepreneurial Cities. Inom ramen för projektet ska parterna under de kommande tre åren arbeta för att inspirera fler unga att utforska entreprenörskap och ta steget till att starta egna företag. Ambitionen är att bidra till ökad innovation, hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft i Skåne, Sverige och Europa.

I Skåne riktas ett särskilt fokus mot att nå fler unga tjejer. Att fler tjejer vill och vågar starta företag är en viktig förutsättning för ett mer jämställt näringsliv och för att minska det entreprenörskapsgap som i dag finns mellan kvinnor och män som startar företag.

Syftet med rapporten är att ge Länsstyrelsen Skåne en samlad och användbar bild av nuläget för ungas entreprenörskap i Skåne: vilka aktörer som finns, hur de arbetar, hur insatserna hänger ihop från lågstadiet till universitetsnivå och vidare mot idéutveckling, rådgivning och företagande samt vilka vägar som bör prioriteras i det fortsatta arbetet. Jämställdhetsperspektivet är integrerat i analysen, och frågan om hur unga tjejer nås, engageras och går vidare i sitt entreprenörskap vägs in i kartläggningen, analysen av styrkor och utvecklingsbehov, urvalet av goda exempel och rekommendationerna.

I Skåne finns redan ett stort engagemang för ungas entreprenörskap. Skolor, kommuner, ideella organisationer, universitet och företagsfrämjande aktörer arbetar med frågan på olika sätt. Samtidigt har det saknats en samlad bild av hur insatserna hänger ihop, vilka styrkor och utvecklingsmöjligheter som kan identifieras och vad som är känt om de målgrupper som nås. Rapporten ger en översiktlig lägesbild utifrån tillgängligt underlag. Den utgör inte en heltäckande kartläggning eller en utvärdering av insatsernas effekter.

1.2 Metod och underlag

Analysen bygger på en översiktlig kartläggning och triangulering av dokument, webbkällor, intervjuer och tillgänglig statistik för att belysa ungas entreprenörskap i Skåne från flera perspektiv.

Kommunerna. Kartläggningen av kommunernas arbete bygger främst på Ung Företagsamhet Skånes kommunrapporter för läsåret 2025/2026. Rapporter finns för 27 av Skånes 33 kommuner. För övriga kommuner har uppgifter kompletterats från UF:s kommunjämförelser och genomgång av samtliga kommuners webbplatser. Kommunernas webbplatser varierar i aktualitet och detaljnivå och har därför främst använts som kompletterande källa.

Övriga aktörer. Universitet och högskolor, ideella organisationer samt näringslivs- och intresseorganisationer har kartlagts genom riktade dokument- och webbsökningar. Identifierade aktörer och insatser har även stämts av mot Region Skånes uppgifter om finansiering av ungas entreprenörskap under 2026.

Intervjuer. Dokumentstudien har kompletterats med sex semistrukturerade intervjuer med företrädare för Ung Företagsamhet Skåne, Region Skåne, LU Innovation, Coompanion Skåne, Burlövs kommun och Youngstival. Intervjuerna har använts för att fördjupa nulägesbilden och identifiera styrkor, glapp, goda exempel och utvecklingsbehov. Intervjuguiden var utformad just för att komplettera kartläggningen med aktörernas erfarenheter av hur systemet fungerar och vilka utvecklingsbehov som finns. Urvalet är strategiskt och inte representativt för samtliga aktörer eller kommuner i Skåne.

Statistik. Kvantitativa uppgifter har hämtats från befintliga källor, framför allt Ung Företagsamhet, Region Skåne, universitet och myndigheter. Någon egen insamling av deltagar- eller resultatdata har inte genomförts. Eftersom uppgifterna har olika avgränsningar och uppföljningen varierar mellan aktörer används statistiken främst för att beskriva omfattning och sätta den kvalitativa analysen i ett sammanhang.

2 Ungas entreprenörskap i Skåne – nulägesbild

2.1 Aktörer och insatser längs utbildningskedjan

I Skåne finns flera aktörer som arbetar med ungas entreprenörskap inom offentlig sektor, utbildningssystemet, ideella organisationer samt näringslivs- och intresseorganisationer.

I det granskade underlaget framträder kommunernas och skolornas arbete framför allt genom användning av koncept som utvecklats av externa aktörer, i första hand Ung Företagsamhet, samt genom lokala satsningar som sommarlovsentreprenörskap.

Ung Företagsamhet Skåne är den mest etablerade externa aktören inom skolbaserat entreprenörskap i det granskade underlaget. Organisationen erbjuder koncept och utbildningsmaterial från grundskola till gymnasium.[1] Utöver UF finns ett antal organisationer som riktar sig till unga genom coachning, mentorskap, mötesplatser, idéutveckling och sommarentreprenörskap. Universitet och högskolor erbjuder främst stöd till egna studenter, medan företagsfrämjande organisationer bidrar med rådgivning, affärsutveckling och kontakter med arbetslivet, men utan att vara särskilt avgränsade till unga.

Under 2026 finansierar Region Skåne ett antal av dessa aktörer genom två riktade utlysningar: Ungt entreprenörskap, riktad mot organisationer som arbetar med målgruppen 16–30 år samt studenter, och Sommarentreprenörerna, riktad mot kommunernas egna sommarlovssatsningar.[2]

[1] Ung Företagsamhet Skåne, *Årsrapport – Ungt entreprenörskap i Skåne, läsåret 2025/2026*

[2] Region Skåne / Utveckling Skåne, webbsida "Ungt entreprenörskap", https://utveckling.skane.se/soka-stod/bidrag-att-soka/ungt-entreprenorskap/ (hämtad 2026-08-08). Region Skåne / Utveckling Skåne, webbsida "Sommarentreprenörerna", https://utveckling.skane.se/soka-stod/bidrag-att-soka/sommarentreprenorerna/ (hämtad 2026-08-08).

Tabell 1. Aktörer och deras huvudsakliga roller

Aktörskategori	Aktörer	Huvudsaklig roll
Kommuner och skolor	Skånes 33 kommuner samt kommunala och fristående skolor	Möjliggör entreprenöriellt lärande inom skolan och erbjuder i många fall sommarlovsentreprenörskap. Använder huvudsakligen metoder och koncept som utvecklats av externa aktörer.
Regional samordning och finansiering	Region Skåne	Finansierar verksamheter och kommunala sommarinsatser samt samlar aktörer för erfarenhetsutbyte och ökad samverkan.
Skolbaserat entreprenörskap	Ung Företagsamhet Skåne	Tillhandahåller utbildningsmaterial, lärarstöd och praktiskt företagande från grundskola till gymnasium.
Entreprenörskapsfrämjande organisationer	Bland andra Coompanion Skåne, Drivhuset, EMAX Sverige, Forza Sweden, Möllans Basement, UngDrive, Venture Cup och Youngstival	Erbjuder coachning, mentorskap, mötesplatser, självledarskap, idéutveckling och olika former av företagsstöd.
Universitet och högskolor	Lunds universitet, Malmö universitet, Högskolan Kristianstad och SLU Alnarp	Erbjuder innovations- och affärsutvecklingsstöd, coachning, nätverk, inkubatormiljöer, stipendier och verifieringsmedel, främst för studenter.
Näringslivs- och intresseorganisationer	Bland andra Nyföretagarcentrum och IUC Syd	Bidrar med rådgivning, affärsutveckling, arbetsmarknadskunskap och kontakter med företag och arbetsliv.

Tabellen sammanfattar de huvudsakliga aktörstyper som identifierats i kartläggningen och ger exempel på aktörer inom respektive kategori. Den ska inte läsas som en fullständig förteckning över samtliga verksamheter i Skåne.

Figur 1. Exempel på stöd för ungas entreprenörskap längs utbildnings- och utvecklingskedjan.

Figuren visar hur stödets inriktning förändras längs kedjan. I de tidiga skolåren ligger tyngdpunkten på kreativitet, problemlösning, arbetsmarknadskunskap och andra entreprenöriella förmågor. Under gymnasiet blir det praktiska företagandet tydligare. För studenter och äldre unga övergår stödet i högre grad till individuell idéutveckling, rådgivning, finansiering och stöd inför etablering av en verksamhet. Gränserna är inte absoluta, och flera insatser omfattar mer än en åldersgrupp eller utvecklingsfas.

2.2 Omfattning och mönster i ungas entreprenörskap

Satsningar inom grundskola och gymnasiet

För skolåren fram till och med gymnasiet bygger bilden av omfattningen främst på tillgängliga uppgifter från UF Skånes årsrapport och kommunrapporter.[3] Läsåret 2025/2026 engagerade sig över 10 000 barn och unga i UF:s verksamhet: över 5 000 elever i grundskolan och 4 790 elever som startade över 1 500 UF-företag på gymnasiet, fördelat på 78 skolor inom 17 program. Vid läsårets slut använde 22 procent av Skånes grundskolor UF:s material.[4]

UF:s grundskolekoncept används i 22 kommuner, medan UF-företagande bedrivs i 23 kommuner. Deltagandet varierar kraftigt mellan kommunerna, delvis eftersom flera kommuner saknar egen gymnasieskola och många elever pendlar till större gymnasieorter. Statistiken över folkbokföringsort visar samtidigt att UF-företagarna finns spridda över hela regionen.[5] UF Skåne beskriver en positiv utveckling i antalet UF-företagare de senaste tre åren. Två gymnasieskolor

[3] https://ungforetagsamhet.se/arsrapport-skane-2526
[4] Ung Företagsamhet Skåne, *Årsrapport – Ungt entreprenörskap i Skåne, läsåret 2025/2026*, s. 3–4, 8.
[5] Undantaget från statistiken är Bromölla kommun som tillhör Bromölla-Blekinge Ung Företagande.

erbjuder UF-företagande på samtliga program. Inom yrkesprogrammen är dock UF-företagandet begränsat, trots att egenföretagande är en tydlig karriärväg inom flera av dessa branscher.[6]

Som komplement till den ordinarie undervisningen är sommarlovsentreprenörskap en relativt vanlig insats. Genom Region Skånes satsning Sommarentreprenörerna genomförde 26 av Skånes 33 kommuner sommarlovsentreprenörskap 2026, antingen i egen regi eller i gemensamma samarbeten över kommungränser. [7]Flera av dem anlitar externa leverantörer till exempel Forza of Sweden, Youngstival.

Satsningar vid universitet och högskolor

På universitets- och högskolenivå handlar stödet främst om att fånga upp och utveckla idéer från studenter och forskare, vilket också redovisas årligen inom lärosätenas innovationsverksamhet. Inom Innovationskontor Syd, där Lunds universitet även stödjer Blekinge Tekniska Högskola och Högskolan Kristianstad, har antalet inkomna idéer varierat från 237 år 2023 till 217 år 2025. Under samma period ökade antalet idéer som gick vidare till verifiering från 23 till 41. Vid Malmö universitet redovisades 98 inkomna idéer från studenter, alumner och Drivhuset år 2025, vilket innebär en svag minskning jämfört med 2023 och 2024. Antalet idéer som gått vidare till verifiering har där legat mellan 9 och 13 per år. Sammantaget visar underlaget ett tydligt inflöde av studentidéer till lärosätenas innovationsstöd, men ingen stark ökning över tid.[8]

Tabell 2. Redovisat inflöde av idéer och verifierade idéer vid Innovationskontor Syd och Malmö universitet, 2023–2025.

Inflöde	Organisation	2023	2024	2025
Inkomna idéer	Innovationskontor Syd	237	208	217
Inkomna idéer*	Malmö universitet	110	102	98
Verifierade idéer	Innovationskontor Syd	23	36	41
Verifierade idéer	Malmö universitet	13	9	12

*Malmö universitets redovisning omfattar studenter, alumner och Drivhuset.

Universiteten ägnar sig även åt bredare inspirations- och informationsaktiviteter med fokus på entreprenörskap för att bidra till inflödet av idéer men även för att sprida kunskap om vad entreprenörskap innebär konkret. År 2025 nåddes 4500 studenter vid Lunds universitet i dessa aktiviteter. I tillägg erbjuds flera utbildningsprogram och kurser vid universiteten inom innovation och entreprenörskapsfältet.

För ideella organisationer (utöver UF) och näringslivsorganisationer har inga externa källor med deltagarantal i Skåne[9] identifierats i det granskade materialet.

2.3 Kartläggning av olika typer av insatser

I detta avsnitt beskrivs de huvudsakliga insatser som i dag används för att främja ungas entreprenörskap, från skolbaserade koncept och sommarlovsentreprenörskap till stöd vid universitet och högskolor. Fokus ligger på målgrupper, stödformer och hur insatserna utvecklar

[6] Ung Företagsamhet Skåne, *Årsrapport – Ungt entreprenörskap i Skåne, läsåret 2025/2026*, s. 9-10.
[7] https://utveckling.skane.se/soka-stod/bidrag-att-soka/sommarentreprenorerna
[8] Lunds universitet (2026). *Årsredovisning 2025*. Lunds universitet, s. 57. Malmö universitet (2026). *Årsredovisning 2025*. Malmö universitet, s. 51.
[9] Youngstival redovisar på sin hemsida att de bidragit mer 450+ arbetstillfällen, 160+ unga idéer i fyra kommuner de senaste 3 åren. (https://www.youngstival.se/om-oss/)

entreprenöriella förmågor, praktisk idé- och affärsutveckling samt, i vissa fall, kontakter med företag, organisationer och andra relevanta aktörer.

Ung Företagsamhet erbjuder tre koncept för grundskolan. Grundskoleutmaningen för skola och arbetsliv närmare varandra genom verklighetsbaserade utmaningar i samarbete med företag. Skolhackathon i Minecraft låter elever i årskurs 4–6 arbeta med samhällsfrågor genom innovation, demokrati och entreprenörskap. Framtidskoll ger högstadieelever kunskap om utbildning, arbetsliv, privatekonomi och framtida studie- och yrkesval. På gymnasiet får elever genom UF-företagande starta, driva och avveckla ett företag inom utbildningen, samtidigt som de tränar ansvarstagande, samarbete, problemlösning och idéutveckling. De får även kontaktvägar vidare till alumnnätverk och andra stödaktörer.

Sommarlovsentreprenörskap är en återkommande insatsform där skolungdomar under en begränsad sommarperiod får utveckla entreprenöriella förmågor genom att pröva idéer i praktiken, med stöd av handledare, workshops och coachning. Insatsen kan genomföras av kommuner eller externa aktörer, exempelvis genom Forza Swedens koncept, Youngstivals Sommarföretag eller Sommarliv via NyföretagarCentrum Syd.

Flera av aktörerna arbetar även bredare än genom sommarinsatser, med tyngdpunkt på individens utveckling, handlingskraft och entreprenöriella förmågor. Youngstival erbjuder personcentrerat stöd för unga 15–24 år genom coachning, mötesplatser, nätverk och lotsning vidare. Drivhuset stödjer idéutveckling och metodstöd för att utveckla affärsidéer, medan NyföretagarCentrum erbjuder rådgivning och aktiviteter för unga som vill gå vidare mot företagsstart.

Vid Lunds universitet, Malmö universitet, Högskolan Kristianstad och SLU framträder framför allt två typer av stöd till studenters entreprenörskap: innovations- och affärsutvecklingsstöd såsom coachning, workshops och nätverksaktiviteter samt finansiellt stöd i form av stipendier och andra medel.

LU Innovation arbetar med studenter genom modellen Utforska – Verifiera – Realisera, från inspiration och idéutveckling till affärscoachning, validering, bolagsbildning och vidare lotsning i innovationssystemet. Studenter och nystartade företag kan även få finansiellt stöd genom bland annat Teststipendium, Accelerationsstöd, LEAP och LU Hållbarhetsfond. Därutöver finns riktade insatser såsom FoundHer för kvinnor och Business Track för forskningsbaserade innovationer.

MAU Innovation erbjuder stöd för studenters idé- och innovationsutveckling, bland annat genom LEAP-stipendium och idétävlingen FutureMakers, där studenter utvecklar idéer inom allt från social innovation till tekniska lösningar. FutureMakers genomförs med stöd från Sparbanken Syds Stiftelse.

Högskolan Kristianstad arbetar med praktisk innovationsutbildning genom konceptet Imagine, med inspiration, seminarier och workshops där studenter arbetar med utmaningar. Högskolan medverkar också i Innovationskontor Syd, vilket ger studenter tillgång till stöd såsom LEAP-stipendium.

SLU/SLU Holding erbjuder stöd till studenters och forskares innovation och entreprenörskap, bland annat genom VFT-medel för att undersöka idéers nyttiggörande- och kommersialiseringspotential. VentureLab@SLU erbjuder coaching, workshops och nätverk, och studenter kan även delta som studentkonsulter i innovationsprojekt. SLU Holding har också genomfört riktade initiativ som Alnarp Innovation Prize inom gröna näringar.

Coompanion Skåne erbjuder rådgivning och utbildning inom kooperativt, värderingsdrivet och hållbart företagande, bland annat kring organisationsform, affärsmodell, finansiering och demokratisk organisering. För unga sker stödet bland annat genom uppsökande arbete mot folkhögskolor, rådgivning inom Level i Malmö och lokala utvecklingsinsatser.

3 Ett stödsystem med många aktörer och växande samverkan

Kartläggningen visar att Skåne har ett brett utbud av insatser för ungas entreprenörskap. Stödet sträcker sig från entreprenöriellt lärande i grundskolan till UF-företagande på gymnasiet, sommarlovsentreprenörskap, rådgivning och coachning samt innovations- och affärsutvecklingsstöd vid universitet och högskolor. Det finns alltså insatser längs stora delar av utbildnings- och utvecklingskedjan. Däremot varierar tillgången mellan skolor, utbildningsprogram och kommuner. Övergångarna mellan olika insatser är inte heller alltid tydliga för de unga.

3.1 Styrkor och fungerande strukturer

Det finns en bred bas av insatser längs stora delar av kedjan

Skåne har stöd för ungas entreprenörskap från grundskolan till universitetsnivå och vidare mot rådgivning, affärsutveckling och företagsstart. Som framgår av nulägesbilden finns både breda skolbaserade insatser och mer specialiserat stöd för unga i olika åldrar och utvecklingsfaser. Det innebär inte att kedjan är helt sammanhängande, men det finns en bred bas av etablerade aktörer och arbetssätt att bygga vidare på.

Insatserna fyller också olika funktioner. De tidiga insatserna väcker intresse och tränar entreprenöriella förmågor. Senare i kedjan får unga möjlighet att utveckla idéer, bygga nätverk, få rådgivning och i vissa fall starta företag. Bredden innebär att unga kan möta entreprenörskap i flera olika faser under utbildningen och den tidiga etableringen på arbetsmarknaden, även om underlaget inte visar i vilken utsträckning samma individer deltar i flera insatser.

Entreprenörskap förstås brett – som förmåga, inte enbart företagsstart

Ett tydligt gemensamt drag i underlaget är att entreprenörskap inte enbart förstås som att starta och driva företag. Flera aktörer beskriver i stället hur insatserna utvecklar initiativförmåga, kreativitet, ansvarstagande, samarbete, problemlösning och förmåga att omsätta idéer i handling.

Det breda perspektivet är särskilt tydligt i insatser för yngre målgrupper. Där handlar arbetet ofta om personlig utveckling, arbetslivskunskap och att stärka den ungas handlingskraft. Längre fram i kedjan, framför allt på universitetsnivå och inom det ordinarie företagsfrämjande systemet, blir affärsidén, kommersialiseringen och bolagsbildningen mer centrala.

De två inriktningarna kompletterar varandra. Tidiga insatser kan ge unga förmågor och erfarenheter som senare gör det lättare att utveckla och förverkliga en idé. Samma förmågor är också användbara för dem som inte blir företagare, utan använder dem för att driva utveckling som anställda.

Aktörerna kompletterar i huvudsak varandra

Intervjuerna ger inte någon generell bild av att aktörerna konkurrerar om samma målgrupper. De fyller snarare olika funktioner. Vissa når brett genom skolan, medan andra erbjuder sommarlovsprogram, mer individanpassad coachning eller stöd till unga som redan har en idé. Universitetens innovationsverksamheter, inkubatorer och rådgivningsorganisationer kommer vanligtvis in längre fram i utvecklingsprocessen.

Det finns också exempel på att unga hänvisas mellan aktörer utifrån behov och hur långt de har kommit. En organisation behöver därmed inte erbjuda allt stöd själv. Det viktiga är att den känner till övriga delar av systemet och kan hjälpa den unga vidare. Denna variation i roller och arbetssätt är en styrka, eftersom målgruppen omfattar unga med mycket olika erfarenheter, drivkrafter och behov.

Den regionala samverkan har förbättrats

Region Skånes återkommande samverkansmöten lyfts i flera intervjuer som en viktig utveckling. Aktörerna har fått bättre kunskap om varandras verksamheter, vilket har gjort det lättare att se hur insatserna kan komplettera varandra och att hänvisa unga vidare.

Tidigare arbetade organisationerna i större utsträckning parallellt och hade sämre kännedom om varandras erbjudanden. Samverkan är fortfarande under utveckling, men den har skapat en grund för erfarenhetsutbyte, tydligare roller och bättre kopplingar mellan insatser. Det finns nu konkreta exempel på unga som rör sig från en insats till en annan, även om dessa övergångar ännu inte bildar en fullt sammanhängande kedja. Ett exempel är att unga som driver UF-företag har fått coaching hos Youngstival.

Praktiskt lärande och verkliga sammanhang är gemensamma framgångsfaktorer

Många insatser bygger på praktiskt lärande där unga får pröva entreprenörskap genom exempelvis företagande, verkliga utmaningar, idéutveckling och möten med företagare, kunder och investerare. Entreprenörskap blir därmed något som den unga får pröva, inte bara information som förmedlas. Forskning visar att sådana erfarenheter kan bidra både till utveckling av generella och affärsmässiga förmågor och till senare företagande och etablering på arbetsmarknaden.[10]

Det praktiska lärandet kombineras ofta med individuellt stöd, nätverk och kontinuitet. Intervjuerna visar att flera verksamheter behåller kontakten när unga lotsas vidare, låter tidigare deltagare återkomma som ledare eller förebilder och samarbetar med aktörer som redan har ungas förtroende.

Flera av de arbetssätt som lyfts fram förenar därmed tre delar: att göra något konkret, få stöd under processen och ha en tydlig väg vidare.

Ekonomisk ersättning kan sänka trösklar

Två av de studerade insatserna visar hur ekonomisk ersättning kan påverka ungas möjlighet att delta. För sommarentreprenörer får vanligtvis ersättning som motsvarar ett enklare kommunalt sommarjobb. För studenter i LEAP vid Lunds universitet skapar stödet ekonomiska förutsättningar att arbeta med en affärsidé under sommaren i stället för att ta ett annat arbete.

Underlaget är för begränsat för att dra generella slutsatser om resultatet av sådana upplägg. Exemplen visar ändå att tid och försörjning är praktiska villkor för deltagande. Om en insats kräver att den unga avstår från en inkomst riskerar den att främst bli tillgänglig för dem som har ekonomiskt stöd från annat håll. Ersättning kan därför bidra till att sänka tröskeln och bredda möjligheten att delta.

3.2 Glapp och utvecklingsmöjligheter

Tillgången genom skolan är inte likvärdig

De etablerade koncepten som exempelvis Ung Företagsamhet erbjuder används inte i hela Skåne. Som framgår av nulägesbilden varierar deltagandet mellan skolor, utbildningsprogram och kommuner. Intervjuerna pekar på att genomförandet ofta är beroende av enskilda lärares engagemang, skolledningens prioriteringar och vilka externa samarbeten som finns lokalt. Det

[10] Wennberg, K. & Elert, N. (2013). *Effekter av utbildning i entreprenörskap – en långtidsstudie av UF-alumners arbetsmarknadspotential och företagande*. Ratio. s.27–28. Hunter Lindqvist, S. (2017). *What and How Students Perceive They Learn When Doing Mini-Companies in Upper Secondary School*. Licentiatuppsats, Karlstad University Studies 2017:43. Karlstads universitet, s. IV och 125–127.

skapar en sårbarhet och innebär att ungas tillgång till entreprenöriellt lärande påverkas av vilken skola och utbildning de går på.

Genomgången av kommunernas webbplatser identifierade få tydligt beskrivna kommunala modeller som binder samman entreprenöriellt lärande från grundskolans tidigare år med senare insatser. Det betyder inte att sådant arbete saknas. Aktiviteter inom exempelvis problemlösning, innovation och samverkan med arbetslivet kan bedrivas utan att beskrivas som entreprenörskap. Resultatet visar däremot att arbetet är svårt att överblicka och att få kommuner synliggör en sammanhängande progression. De mest identifierbara insatserna i grundskolan är i stället de koncept som erbjuds genom Ung Företagsamhet.

Den pågående läroplansreformen kan göra behovet av tydlighet ännu större. När nya läroplaner införs 2028 väntas begreppet entreprenörskap få en mindre framträdande plats i grundskolans styrdokument, samtidigt som närliggande förmågor som kreativitet, problemlösning och att omsätta idéer i handling fortsatt ska tas om hand i undervisningen.[11]

Kommunerna har en viktig men varierande möjliggörarroll

I kartläggningen framträder kommunernas roll framför allt som att skapa förutsättningar för att etablerade entreprenörskapskoncept och andra insatser ska nå unga lokalt. Det sker genom skolornas användning av exempelvis Ung Företagsamhets koncept, genom sommarlovsentreprenörskap och genom samverkan med externa aktörer. Skillnaderna mellan kommunerna handlar därför inte enbart om vilka egna insatser de driver, utan också om i vilken utsträckning de prioriterar, finansierar och integrerar befintliga arbetssätt i skola och andra verksamheter. Kartläggningen visar variationer i deltagande, men underlaget räcker inte för att rangordna kommunerna, förklara deras prioriteringar eller avgöra vilka lokala modeller som ger bäst resultat.

Övergångarna fungerar i delar, men bildar ingen tydlig kedja

Det finns flera exempel på unga som hänvisas vidare mellan aktörer. Däremot går det inte att utifrån underlaget tala om en sammanhängande kedja som är tydlig och tillgänglig för alla unga. Kunskapen om stödsystemet finns framför allt hos aktörerna själva, och ungdomarnas egna upplevelser har inte undersökts inom ramen för rapporten. För den unga kan det därför vara svårt att veta vilket stöd som finns, när det är relevant och vart man ska vända sig härnäst.

Vägen vidare blir därmed delvis beroende av vilken aktör den unga först kommer i kontakt med och vilka nätverk den aktören har. En av de intervjuade efterfrågar en gemensam regional ingång till stödsystemet. Även om detta är ett enskilt förslag stödjer flera intervjuer det bakomliggande behovet av bättre synlighet och tydligare lotsning.

Årsvis finansiering försvårar kontinuitet

Flera aktörer lyfter den kortsiktiga finansieringen som ett hinder för att utveckla verksamheter och samarbeten över tid. När finansieringen beslutas ett år i taget blir det svårare att planera, behålla kompetens och ingå mer långsiktiga samarbeten med kommuner, näringsliv och andra aktörer. Samverkansstrukturen kan också påverkas när de finansierade aktörerna förändras från ett år till ett annat.

Region Skåne undersöker möjligheten till flerårig verksamhetsfinansiering. Underlaget räcker inte för att bedöma hur en sådan modell bör utformas, men visar att finansieringsvillkoren har betydelse för möjligheten att skapa stabila strukturer.

[11] SOU 2025:19. *Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Vissa utbildningsformer och grupper är svagare integrerade

Yrkeshögskolor och folkhögskolor beskrivs som utbildningsformer som hittills inte haft en tydlig plats i det entreprenörskapsfrämjande systemet. Coompanion Skånes stöd riktat till folkhögskolor är exempel på en nyare insats, men arbetet befinner sig fortfarande i ett tidigt skede.

Det finns också unga som inte själva söker sig till skolans entreprenörskapsinsatser, universitetens innovationsmiljöer eller den traditionella företagsrådgivningen. Intervjuerna pekar på att uppsökande och relationsbaserade arbetssätt behövs för att nå dessa grupper. Folkbildningen, civilsamhället och lokala organisationer som redan har de ungas förtroende kan här utgöra viktiga vägar in.

Skillnader mellan kommuner är tydliga, men något delregionalt mönster kan inte fastställas

Kartläggningen visar att deltagandet och utbudet varierar mellan kommunerna. Kommunernas egna resurser och förmåga att organisera eller medfinansiera insatser kan också påverka vad som kan genomföras lokalt.

En intervjuperson uppfattar att stödet är starkare i västra Skåne än i länets östra delar, men betonar själv att detta är en erfarenhetsbaserad bedömning. Underlaget är därför inte tillräckligt för att slå fast att en viss delregion generellt saknar stöd. Däremot finns det skäl att uppmärksamma hur lokal närvaro, avstånd och kommunal genomförandekapacitet påverkar ungas faktiska tillgång till insatser.

Bilden av entreprenörskap kan skapa onödiga trösklar

Flera intervjuer beskriver hur entreprenörskap ofta förknippas med snabb ekonomisk framgång, tillväxtbolag och ett fåtal välkända företagare. Den bilden kan göra att unga inte identifierar företagande som en möjlig väg eller får orealistiska förväntningar på vad det innebär.

Det finns därför behov av att synliggöra fler former av entreprenörskap och fler typer av förebilder. Det kan vara mindre och lokala företag, värderingsdrivet eller kooperativt företagande, frilansande och entreprenörskap som ett sätt att lösa samhällsproblem eller skapa sitt eget arbete. Perspektivet på alternativa ägarformer kommer främst från en aktör, men bidrar till att bredda bilden av vilka vägar som kan finnas.

Näringslivets medverkan kan utvecklas

Flera intervjuer pekar på värdet av fler möten mellan unga och etablerade företagare, investerare och andra yrkesverksamma. Sådana kontakter kan ge kunskap, nätverk och en mer konkret bild av företagandets möjligheter och villkor. De kan också ge unga tillgång till förebilder som ligger närmare deras egen situation än de mest uppmärksammade framgångsexemplen.

Näringslivet medverkar redan i flera insatser, bland annat genom case, rådgivning och kontakter med studenter. Utvecklingsmöjligheten ligger därför främst i att göra medverkan mer återkommande och tillgänglig för fler unga.

Uppföljningen visar omfattning bättre än progression

Det finns underlag som visar hur många deltagare vissa aktörer når och vilka aktiviteter som genomförs. Däremot finns mindre kunskap om hur unga rör sig mellan olika stöd och vad som händer efter avslutad insats. Det är exempelvis svårt att följa om deltagare går vidare till ytterligare utbildning, rådgivning, arbete eller företagande.

Detta innebär inte att insatserna saknar resultat, utan att progressionen genom systemet är svår att följa med befintligt underlag. Eftersom uppdraget är en översiktlig lägesbild och inte en effektutvärdering bör denna kunskapslucka synliggöras.

4 Unga tjejer och entreprenörskap

Rapportens underlag ger inte stöd för en enkel bild av att unga tjejer är svåra att nå eller saknar intresse för entreprenörskap. Tvärtom beskriver flera aktörer att tjejer deltar aktivt och ofta tar ledande roller. Samtidigt startar kvinnor fortfarande företag i lägre utsträckning än män. Det väcker frågor om vad som händer mellan de tidiga erfarenheterna av entreprenörskap och en senare företagsstart. Den frågan kan inte besvaras fullt ut med det underlag som finns, men den är viktig för att förstå var utvecklingsbehoven ligger. En svensk långtidsuppföljning visar samtidigt att kvinnor med UF-bakgrund senare startade företag i högre utsträckning än jämförbara kvinnor utan sådan erfarenhet, särskilt i aktiebolagsform.[12]

Tjejer deltar aktivt i flera av de befintliga insatserna

Flera intervjuade aktörer beskriver att tjejer nås av de insatser som redan finns. UF uppger att könsfördelningen bland UF-företagarna är jämn och att tjejer är väl representerade i ledande roller i könsblandade UF-företag. Youngstival beskriver att många av de unga som på eget initiativ söker sig till verksamheten med idéer är tjejer. De uppfattas också ofta som drivande i grupper och projekt. Även i organisationens sommarföretagarverksamhet var tjejer väl representerade.

Coompanion uppfattar att organisationen möter en större andel kvinnor än vad det företagsfrämjande systemet generellt gör. Den uppgiften bygger dock på organisationens egen iakttagelse och stöds inte av redovisade deltagarsiffror. Burlövs kommun beskriver inte några särskilda svårigheter att få tjejer att delta, men följer inte heller upp några skillnader mellan tjejer och killar.

Deltagande är inte detsamma som fortsatt företagande

Att tjejer deltar i ungdomsinsatser innebär inte automatiskt att de senare startar företag. Underlaget visar ett aktivt deltagande i flera tidiga insatser, samtidigt som den övergripande statistiken visar att kvinnor fortfarande startar företag i lägre utsträckning än män.

Intervjuerna ger inte svar på när eller varför denna skillnad uppstår. Det saknas kunskap om i vilken utsträckning tjejer och killar går vidare från exempelvis UF-företagande eller sommarlovsentreprenörskap till fortsatt rådgivning, universitetsbaserat innovationsstöd eller en faktisk företagsstart. Det går därför inte att avgöra om det finns ett särskilt skede där tjejer faller bort eller om skillnaden växer fram genom flera mindre hinder över tid.

Resultaten talar för att frågan inte enbart bör handla om att få fler tjejer att delta i tidiga aktiviteter. Minst lika viktigt är vad som krävs för att intresset, erfarenheterna och handlingskraften ska kunna tas vidare.

Breda insatser och riktat stöd fyller olika funktioner

UF, Youngstival och Burlövs kommun arbetar huvudsakligen med insatser som är öppna för både tjejer och killar. Underlaget visar att tjejer kan vara väl representerade även i breda insatser som inte specifikt riktar sig till tjejer. Detta gäller särskilt verksamheter som genomförs i skolan eller i andra sammanhang där den unga inte först behöver identifiera sig som en blivande entreprenör för att delta. Samtidigt indikerar forskningen att insatser såsom UF-företagande kan ha särskilt positiva effekter på utvecklingen av entreprenöriella kompetenser hos kvinnliga elever, elever från icke-akademiska hem och elever med låg akademisk självtillit.[13]

---

[12] Wennberg, K. (2011). *Övning ger färdighet? En långtidsuppföljning av UF-företagares entreprenöriella karriärer i Sverige 1990–2007*. Ung Företagsamhet. s. 22.

[13] Moberg, K. (2024). *Märker man om en elev har deltagit i UF-företagande? En undersökning av vilka synliga avtryck undervisning i UF-företagande har på gymnasieelever*. Fonden for Entreprenørskab och Ung Företagsamhet. s. 3-4.

LU Innovation arbetar både integrerat och riktat. Organisationen har genomfört intern utbildning i normkreativ innovation, arbetar med kvinnliga förebilder och driver programmet FoundHer som ett särskilt program för kvinnor. Region Skåne har också inkluderat aktörer med särskild inriktning mot unga kvinnors entreprenörskap i sin finansiering.

Underlaget talar därmed inte för ett val mellan breda och riktade insatser. De fyller olika funktioner. Breda insatser kan ge många tjejer möjlighet att upptäcka och pröva entreprenörskap. Riktade insatser kan erbjuda igenkänning, relevanta förebilder och utrymme att behandla erfarenheter och hinder som annars inte blir synliga.

Samtidigt är unga tjejer inte en enhetlig målgrupp. Ålder, utbildning, ekonomi, nätverk och bakgrund kan påverka vilka vägar som är tillgängliga och vilket stöd som behövs. Några intervjuer pekar på betydelsen av anpassade arbetssätt för unga som saknar etablerade nätverk eller kommer från hem utan akademisk tradition.

Förebilder, representation och bilden av entreprenörskap har betydelse

Betydelsen av förebilder återkommer i flera intervjuer. Youngstival beskriver att kvinnlig personal varit viktig för att tjejer ska kunna ta upp frågor som de inte alltid vill diskutera med manliga medarbetare. LU Innovation arbetar aktivt med kvinnliga entreprenörer, investerare och ledare i sina aktiviteter. Även Burlövs kommun lyfter behovet av fler och mer varierade förebilder, även om resonemanget där gäller unga generellt.

Representation handlar därmed både om vilka entreprenörer som synliggörs och om vilka personer som möter och stödjer de unga. Det finns också anledning att visa fler vägar än de mest uppmärksammade tillväxt- och teknikbolagen. Flera intervjuer beskriver hur entreprenörskap ofta förknippas med ekonomisk framgång, snabb tillväxt och manligt kodade förebilder. En sådan bild kan göra det svårare för vissa unga att identifiera företagande som ett möjligt framtidsval.

Coompanion för fram en försiktig hypotes om att låga trösklar och ett tydligare fokus på hållbarhet, samhällsnytta och gemensamt ägande kan tilltala fler kvinnor. Intervjun ger inte tillräckligt stöd för att fastställa ett sådant samband. Perspektivet visar ändå värdet av att synliggöra olika former av företagande och olika motiv till att starta företag.

5 Goda exempel och lärdomar

Kartläggningen visar flera arbetssätt som på olika sätt bidrar till att unga får upptäcka, pröva och utveckla sitt entreprenörskap. Fem exempel har valts för att tillsammans representera olika delar av stödstrukturen: skolan, kommunen, civilsamhället, universitetet och den regionala samordningen. Urvalet omfattar både insatser riktade direkt till unga och ett exempel på en stödstruktur som skapar bättre förutsättningar för aktörernas arbete, men ska inte ses som en ranking eller som bevis för vad som fungerar bäst.

Exemplen visar snarare några återkommande drag i bra stöd: att unga får pröva själva, få stöd längs vägen och hitta vidare till nästa steg.

UF:s sammanhängande utbildningskedja

Ung Företagsamhet har byggt upp en struktur med insatser från grundskolan till gymnasiet och vidare till alumnverksamhet. I de yngre åldrarna ligger tyngdpunkten på kreativitet, samarbete, problemlösning och förståelse för hur samhället fungerar. I gymnasiet får eleverna omsätta kunskaperna i praktiken genom att starta, driva och avveckla ett UF-företag.

En styrka är att insatserna genomförs inom skolan och därmed kan nå bredare grupper än frivilliga aktiviteter på fritiden. UF arbetar samtidigt med lärarna, vilket skapar förutsättningar för att kunskapen ska finnas kvar i verksamheten och inte enbart bäras av en extern aktör.

Kopplingen till näringslivet ger eleverna tillgång till rådgivare, verkliga frågeställningar och sammanhang utanför skolan.

UF:s uppgifter visar också att tjejer är väl representerade bland deltagarna och i ledande roller i könsblandade UF-företag. Det innebär att verksamheten kan ge tjejer tidiga erfarenheter av företagande och ledarskap utan att de behöver söka sig till en särskild insats.

En tydligt överförbar del är kombinationen av tidig introduktion, praktiskt lärande och en struktur som kan följa elever genom flera utbildningsnivåer. Samtidigt är tillgången beroende av skolornas prioriteringar och lärarnas förutsättningar. Potentialen ligger därför främst i att fler skolor och utbildningsprogram använder de strukturer som redan finns.

Burlövs modell för sommarlovsentreprenörskap och unga ledare

Burlövs kommun erbjuder sommarlovsentreprenörskap som ett alternativ till ett traditionellt kommunalt feriearbete. Deltagarna får under en begränsad period arbeta med en egen idé samtidigt som de får utbildning, handledning och stöd i sin personliga utveckling. Att deltagandet är ekonomiskt ersatt innebär att även unga som behöver en sommarinkomst kan välja entreprenörskap.

Verksamheten bygger på samarbete mellan flera delar av kommunen och externa aktörer. Kommunens näringslivs- och arbetsmarknadsarbete kopplas samman med kompetens inom entreprenörskap och ungdomsfrågor. Deltagare som uppvisar starkt engagemang kan dessutom återvända som unga ledare. Det ger en konkret möjlighet att gå från deltagare till att själv ta en ledande och stödjande roll i kommande verksamhet.

Intervjun pekar på att upplägget kan vara värdefullt för unga som inte självklart ser sig som entreprenörer eller som behöver ett sammanhang där deras förmågor blir synliga. Modellen visar hur en kommun kan använda en befintlig struktur för feriearbete för att erbjuda fler vägar till arbetslivserfarenhet.

Det saknas uppföljning av deltagarnas fortsatta väg, vilket gör att långsiktiga effekter inte kan bedömas. Lärdomen ligger därför framför allt i utformningen: praktiskt genomförande, ekonomisk ersättning, personlig utveckling och möjlighet att växa vidare in i en ledarroll.

Youngstivals personcentrerade och relationsbaserade arbetssätt

Youngstival utgår från den unga personen snarare än från en färdig affärsidé. Arbetet börjar med individens intressen, styrkor, erfarenheter och ambitioner. Entreprenörskap blir ett verktyg för att utveckla handlingskraft och skapa vägar vidare, inte ett krav på att omedelbart starta företag.

En central del är att relationen inte avslutas när den unga hänvisas vidare. Youngstival hjälper unga att formulera nästa steg, komma i kontakt med relevanta personer och hitta vidare till andra stödaktörer. Organisationen försöker samtidigt behålla kontakten efter en hänvisning.

Intervjupersonerna beskriver att många tjejer själva söker sig till verksamheten och ofta tar initiativ. Kvinnlig representation bland dem som möter de unga lyfts som betydelsefull, liksom möjligheten att se olika slags förebilder och sätt att vara entreprenör. Arbetssättet ger också utrymme för idéer som inte från början passar in i en traditionell bild av tillväxtföretagande.

Det går inte utifrån denna kartläggning att bedöma verksamhetens effekter. Däremot synliggör exemplet värdet av kontinuitet, förtroende och stöd som anpassas efter individens utgångspunkt. Principerna kan användas av fler aktörer, även om ett relationsbaserat arbetssätt kräver tid och stabilitet.

LEAP – utrymme att utveckla en idé

Lunds universitets innovationsverksamhet har genom LEAP prövat en modell där studenter får ekonomiska och praktiska förutsättningar att ägna sommaren åt att utveckla en idé. Deltagarna

får ett stipendium, individuell coachning, kompetensutveckling, tillgång till nätverk och möjlighet att presentera sina idéer för investerare och andra relevanta aktörer.

Enligt LU Innovation är de ekonomiska förutsättningarna en viktig del av upplägget. Utan ekonomiskt stöd kan möjligheten att arbeta med en idé under sommaren vara begränsad till studenter som har egen försörjning eller ekonomiskt stöd från annat håll. Modellen behandlar därmed tid och försörjning som faktiska förutsättningar för entreprenörskap, inte enbart som individens ansvar.

Enligt LU Innovation deltog omkring 27–30 studenter i den aktuella omgången och åtta företag bildades under programperioden. Som avslutning fick ett antal deltagare möjlighet att medverka vid techmässan TechBBQ i Köpenhamn. Det är ett konkret resultat av insatsen, men säger inte hur företagen eller deltagarna har utvecklats efter programmet. Kartläggningen ger därför inget underlag för att bedöma de långsiktiga effekterna. Det saknas också könsuppdelad information som visar om tjejer och killar har deltagit eller gått vidare i samma utsträckning.

Exemplet visar hur ekonomiskt stöd kan kombineras med kvalificerad rådgivning och tillgång till nätverk. Det är framför allt denna kombination som är relevant för andra aktörer, snarare än att programmet i sin helhet behöver kopieras.

Region Skånes samverkansmodell för stödaktörerna

Till skillnad från de övriga exemplen är Region Skånes samverkansmodell inte en operativ insats riktad direkt till unga. Målgruppen är de organisationer som arbetar med ungas entreprenörskap och kompetensförsörjning. Genom återkommande möten får aktörerna möjlighet att lära känna varandras verksamheter, målgrupper och kompetenser. Flera intervjuer pekar på att detta har förbättrat förutsättningarna för erfarenhetsutbyte och för att hänvisa unga vidare till relevant stöd.

Samverkan är betydelsefull eftersom ingen enskild organisation täcker hela kedjan från tidig inspiration till utveckling av en verksamhet. När aktörerna känner till varandras uppdrag och målgrupper ökar möjligheten att komplettera varandra. Det skapar också bättre förutsättningar för att insatserna ska komplettera varandra snarare än att utvecklas helt parallellt.

Underlaget visar inte vilka resultat samverkan har fått för de unga eller om övergångarna mellan verksamheterna faktiskt har blivit mer sammanhängande. Samverkansmodellen bör därför främst betraktas som en förbättrad grundstruktur. Nästa utvecklingssteg handlar inte nödvändigtvis om fler möten, utan om att använda samverkan för att tydliggöra ansvar, identifiera gemensamma glapp och förbättra övergångarna mellan insatser.

Modellen kan även användas för att synliggöra frågor som annars riskerar att hamna mellan aktörernas uppdrag, exempelvis tjejers fortsatta väg från tidiga entreprenörskapserfarenheter till företagande. Lärdomen är att regional samordning har störst potential när den används för att stärka det praktiska samspelet mellan aktörerna och inte stannar vid informationsutbyte.

6 Prioriterade vägar framåt

Kartläggningen visar att Skåne redan har en bred bas av aktörer och insatser för ungas entreprenörskap. Utvecklingsbehovet handlar därför inte i första hand om att skapa fler fristående verksamheter. Det handlar snarare om att stärka sambanden mellan befintliga insatser, skapa större kontinuitet och ge fler unga möjligheter att ta del av stödet och gå vidare när deras behov förändras. Följande fem vägar framåt bygger på kartläggningen och den samlade bilden från intervjuerna.

Bygg vidare på den regionala samverkan och stärk övergångarna

Den regionala samverkan bör även fortsättningsvis byggas vidare på. De återkommande mötena har redan stärkt aktörernas kunskap om varandras verksamheter och kan nu användas för att stegvis göra stödet mer sammanhängande ur den ungas perspektiv. Ett återkommande utvecklingsbehov är samtidigt att stödet behöver bli mer synligt och begripligt för unga själva; aktörerna finns i hög grad redan, men målgruppen hittar inte alltid fram till dem eller vet vart den ska vända sig. Ett viktigt nästa steg är därför att gemensamt tydliggöra vilka målgrupper olika aktörer når, vilket stöd de erbjuder och när det är relevant att lotsa en ung person vidare. Behovet av stöd efter gymnasiet har också uppmärksammats nationellt genom regeringens uppdrag till Tillväxtverket att främja ungas möjligheter att vidareutveckla och etablera företag efter avslutad gymnasieutbildning samt möjliggöra könsuppdelad uppföljning av tidigare UF-företagare.[14]

Rekommendationen är därför inte att skapa ett helt nytt system, utan att använda den samverkan som redan finns för att förbättra övergångarna mellan insatserna. Variationen mellan aktörerna är en styrka, men roller och möjliga nästa steg behöver vara tillräckligt tydliga för att unga inte ska bli beroende av enskilda personers nätverk. På sikt kan en gemensam digital ingång vara ett komplement, men först när innehållet i kedjan och formerna för lotsning har blivit tydligare.

Ge fler unga en tidig och likvärdig grund genom skolan

Skolan bör användas som en central arena för att ge fler unga en tidig och likvärdig grund i entreprenörskap och entreprenöriella förmågor. Den har särskilt goda förutsättningar att nå unga oberoende av familjebakgrund, egna nätverk och tidigare intresse för företagande. Samtidigt visar kartläggningen att tillgången varierar mellan skolor, kommuner och utbildningsprogram, och att genomförandet ofta är beroende av skolledningens prioriteringar, lärarnas tid och enskilda personers engagemang. Arbetet bör därför i första hand handla om att bättre förankra och använda metoder som redan finns, snarare än att skapa nya tillfälliga skolprojekt. Forskning pekar på att tidiga insatser får störst betydelse när de följs av återkommande entreprenörskapsutbildning under den fortsatta skolgången[15].

En tydligare progression genom utbildningen skulle kunna bidra till ökad likvärdighet i hela Skåne. I yngre åldrar kan tyngdpunkten ligga på kreativitet, problemlösning och initiativförmåga, medan senare delar av utbildningen kan ge mer praktisk erfarenhet av idéutveckling, företagande och kontakter med arbetslivet. Det gäller inte minst praktiska gymnasieprogram och utbildningsformer som i dag har en mindre tydlig plats i stödstrukturen. Kartläggningen ger inte underlag för att peka ut enskilda kommuner eller områden, men visar att utvecklingsarbetet bör inriktas på att fler unga får möta entreprenörskap som en del av utbildningen, också de som inte själva söker sig till stöd utanför skolan.

Skapa större kontinuitet i finansiering och uppdrag

Flera aktörer beskriver att korta finansieringsperioder försvårar långsiktig planering, metodutveckling och stabila samarbeten. Årliga beslut kan också göra det svårt att behålla kompetens och relationer till skolor, kommuner, näringsliv och unga deltagare. När verksamheter förändras eller försvinner riskerar uppbyggda nätverk och fungerande övergångar att försvagas.

Mer långsiktiga förutsättningar bör därför övervägas för verksamheter som fyller en tydlig och varaktig funktion i den regionala strukturen. Det kan ge aktörerna bättre möjligheter att utveckla

[14] Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet (2026). *Uppdrag till Tillväxtverket att främja ungas entreprenörskap och företagande*. Regeringsbeslut 2026-02-19, KN2026/00374, s. 1.
[15] Danish Foundation for Entrepreneurship, u.å.

sina arbetssätt, samverka med andra och följa vad som händer efter en avslutad insats. Långsiktighet bör samtidigt inte likställas med att all verksamhet permanentas. Fleråriga förutsättningar behöver förenas med tydliga uppdrag och en proportionerlig uppföljning av vilka målgrupper som nås, vad verksamheten genomför och vilka tecken på resultat som kan identifieras.

Följ och stärk tjejers fortsatta väg

Kartläggningen ger inte stöd för en generell slutsats att tjejer är svåra att nå. Tjejer deltar aktivt i flera befintliga insatser och beskrivs i vissa sammanhang som drivande eller väl representerade. Den centrala frågan är därför inte enbart hur fler tjejer ska rekryteras, utan hur deras fortsatta väg från tidiga entreprenörskapserfarenheter till idéutveckling, rådgivning och företagande kan följas och stärkas.

Deltagande och övergångar bör följas upp könsuppdelat på ett enkelt och proportionerligt sätt. Syftet är att identifiera om och var skillnader uppstår, snarare än att utgå från antaganden om målgruppen. Med bättre kunskap kan stödet riktas mot de skeden där tjejer eventuellt avstår från att gå vidare eller där befintliga insatser inte ger tillräckliga förutsättningar.

Utvecklingen bör bygga på en kombination av inkluderande ordinarie verksamheter och riktade insatser där ett tydligt behov har identifierats. Breda insatser ger tjejer tillgång till gemensamma arenor, nätverk och resurser, medan riktade sammanhang kan bidra med förebilder, representation och utrymme för erfarenheter som annars inte synliggörs. För tjejer som har kommit längre i sin idéutveckling kan mentorskap med kvinnliga företagare vara en modell att pröva i begränsad skala och följa upp innan den eventuellt sprids vidare.

Fördjupa näringslivets medverkan

Näringslivets medverkan kan utvecklas som en tydligare del av de befintliga insatserna. Flera av de arbetssätt som framstår som särskilt värdefulla bygger på att unga får möta verkliga problem, arbetsliv och personer med egen erfarenhet av företagande. Företagare och andra yrkesverksamma kan bidra med kunskap, återkoppling, kontakter och en mer konkret förståelse för vad det innebär att utveckla en idé eller driva en verksamhet. För att medverkan ska bli användbar behöver den organiseras utifrån både de ungas behov, stödaktörernas arbetssätt och företagens förutsättningar.

En viktig del framåt är också att bredda vilka företagare och verksamheter som synliggörs. Lokala och unga entreprenörer, kvinnor samt personer som driver olika typer av företag kan bidra till en mer realistisk och möjlighetsorienterad bild av entreprenörskap. Rekommendationen är inte att skapa en ny regional mentorsorganisation, utan att ge befintliga verksamheter bättre förutsättningar att involvera företag och företagare där det stärker deras målgruppers utveckling. På så sätt kan näringslivet bli en resurs i den sammanhängande kedjan, snarare än ytterligare en fristående insats.

Bilaga 1 Intervjupersoner

Som en del av kartläggningen genomfördes fem semistrukturerade intervjuer med sammanlagt sex personer från organisationer som på olika sätt arbetar med, finansierar eller stödjer ungas entreprenörskap i Skåne.

Intervjuperson	Befattning/funktion	Organisation	Intervjudatum
Tim Omorogieva	Grundare och verksamhetschef	Youngstival	20 augusti 2026
Eyobel Samson	Koordinator	Youngstival	20 augusti 2026
Johan Ceimertz	Regionchef	Ung Företagsamhet Skåne	26 augusti 2026
Margareta Wallentén	Näringslivsutvecklare	Region Skåne	27 augusti 2026
Krister Persson	Näringslivssamordnare	Burlövs kommun	28 augusti 2026
Niclas Nilsson	Kontorschef	LU Innovation, Lunds universitet	2 september 2026
August Nilsson	Organisationsutvecklare och rådgivare	Coompanion Skåne	2 september 2026

Intervjuerna utgör ett kvalitativt komplement till övrigt underlag. Urvalet syftar till att fånga erfarenheter från olika delar av stödsystemet och ska inte betraktas som representativt för samtliga aktörer eller kommuner i Skåne.

Bilaga 2 Aktörer och stödinsatser

Bilagan ger länkar till ytterligare information om de organisationer och stödinsatser som behandlas eller omnämns i rapporten. Förteckningen är inte en heltäckande kartläggning av samtliga aktörer som arbetar med ungas entreprenörskap i Skåne.

Aktör eller insats	Huvudsaklig inriktning	Mer information
Ung Företagsamhet Skåne	Entreprenörskapsutbildning från grundskolan till gymnasiet samt alumnverksamhet	ungforetagsamhet.se/skane
Youngstival	Personcentrerat stöd, mötesplatser och entreprenöriell utveckling för unga	youngstival.se
Forza of Sweden	Program inom entreprenörskap, självledarskap och personlig utveckling för unga	forzaofsweden.se
UngDrive	Utbildning och coachning för unga som vill pröva företagande, bland annat under sommarlovet	ungdrive.se
Sommarliv	Entreprenörskapsprogram för unga som vill pröva att utveckla och driva en verksamhet under sommaren	nyforetagarcentersyd.se – Sommarliv
Möllans Basement	Mötesplats och stödverksamhet för ungdomar och unga vuxna i Malmö; genomför även UngDrive Academy i Malmö	mollansbasement.se
Emax Sverige	Nationellt evenemang med kunskap, inspiration och nätverk för unga entreprenörer	emaxsverige.se
Aktör	**Huvudsaklig inriktning**	**Mer information**
LU Innovation	Idé- och innovationsutveckling för studenter och forskare vid Lunds universitet	innovation.lu.se
Drivhuset Malmö	Entreprenörskapsutbildning, affärsutveckling och rådgivning, främst för studenter	drivhuset.se/malmo
Coompanion Skåne	Rådgivning om kooperativt, värderingsdrivet och hållbart företagande	coompanion.se/skane
NyföretagarCenter Syd	Kostnadsfri rådgivning, utbildning och nätverk för personer som vill starta eller utveckla företag	nyforetagarcentersyd.se
Krinova Incubator & Science Park	Inkubation och affärsutveckling, med särskild kompetens inom livsmedelssystemet	krinova.se
HETCH	Startupmiljö, inkubation, nätverk och stöd till entreprenörer i nordvästra Skåne	hetch.se
Minc	Startuphus och inkubator för innovativa och skalbara företag i Malmö	minc.se

Venture Cup Sverige	Tävlingar, återkoppling och nätverk för personer med affärsidéer och startupföretag	venturecup.se
Aktör eller struktur	**Roll i stödsystemet**	**Mer information**
Region Skåne	Finansierar verksamheter inom ungt entreprenörskap, stödjer kommunernas sommarlovsentreprenörskap och främjar samverkan mellan aktörer och kommuner	Ungt entreprenörskap – Region Skåne
Skånes kommuner	Flera kommuner erbjuder lokala insatser inom bland annat entreprenörskap i skolan, sommarlovsentreprenörskap och rådgivning till unga företagare. Insatsernas omfattning och utformning varierar mellan kommunerna	Information finns på respektive kommuns webbplats